

שבת דף קיא

לירקונא תרין בשיכרא ומיעקר.

סתיירה: ומי שרי? והתניא: **מניין לסירוס באדם שהוא אסור - תלמוד לומר (ויקרא כב) ופאורצכס לא**

תעסו - בכס לא תעשו, דברי רבי חנינא!

תירוצ 1: הני מילי - היכא דקא מיכוין, הכא - מעצמו הוא, דאמר רבי יוחנן: הרוצה שיסרס תרגול, יטול כרבלתו, ומסתרס מאליו.

דחייה: והאמר רב אשי: רמות רוחא הוא דנקיטא ליה!
תירוצ 2: אלא בסריס.

דחייה: והאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב, שנאמר (ויקרא ו) **לא תאפה חמץ** (ויקרא ב) **לא תעשה חמץ**. במסרס אחר מסרס - שהוא חייב, שנאמר (ויקרא כב) **וטעוק וכתות וטעוק וכתות**, אם על כרות חייב - על נתוק לא כל שכן! אלא: להביא נותק אחר כורת שהוא חייב.

תירוצ 3: ואלא: בזקן.

דחייה: והאמר רבי יוחנן: הן הן החזירוני לנערותי!

תירוצ 4: אלא באשה.

קושי: ולרבי יוחנן בן ברוקא, דאמר: על שניהם הוא אומר (בראשית א) **ויברך אותם**

אצריס ויאמר אצריס פרו ורבו, מאי איכא למימר?

תירוצ 5: בזקינה, אי נמי: בעקרה.

משנה. **החושש בשיניו לא יגמץ בהן את החומץ, אבל מטבל הוא כדרכו, ואם נתרפא - נתרפא. החושש במתניו לא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן, ולא שמן וורד. בני מלכים סכין שמן וורד על מכותיהן, שכן דרכן לסוך בחול. רבי שמעון אומר: כל ישראל בני מלכים הם.**

קושי: רמי ליה רב אחא אריכא, דהוא רב אחא בר פפא, לרבי אבהו: תנן **החושש בשיניו לא יגמץ**

בהן את החומץ, למימרא דחומץ מעלי לשינים - והכתיב (משלי י) **כחמץ אצנים וכעסן אצנים!**

תירוצ 1: לא קשיא, הא - בקיוהא דפרי, הא - בחלא.

תירוצ 2: הא והא בחלא, הא - דאיכא מכה, הא - דליכא מכה. איכא מכה - מסי, ליכא מכה - מרפי.

לא יגמץ בהן את החומץ.

קושי: והתניא: **לא יגמץ ופולט, אבל מגמץ ובולע!**

תירוצ 1: אמר אביי: כי תנן נמי מתניתין - מגמץ ופולט תנן.

תירוצ 2: רבא אמר: אפילו תימא מגמץ ובולע, כאן - לפני טיבול, כאן - לאחר טיבול.

קושי: ונימא: מדלפני טיבול שרי, לאחר טיבול נמי שרי! דשמעינן ליה לרבא דאית ליה הואיל. דאמר רבא: ליכא מידי דבשבת שרי וביום הכפורים אסור, הואיל דבשבת שרי - ביום הכפורים נמי שרי!

תגובה לקושי (דחיית תירוצ 2): הדר ביה רבא מהך.

קושי: ממאי דמהך הדר ביה, דילמא מההיא הדר ביה?

תירוצ: לא סלקא דעתך, דתניא: **כל חייבי טבילות טובלין כדרכן, בין בתשעה באב בין ביום הכפורים.**

החושש במתניו כו'. אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב: הלכה כרבי שמעון.

קושי: למימרא דרב כרבי שמעון סבירא ליה? והאמר רב שימי בר חייא משמיה דרב: האי מסוכרייא דנזייתא אסור להדוקיה ביומא טבא!

תירוצ: בההיא אפילו רבי שמעון מודה, דאביי ורבא דאמרי תרווייהו: מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות.

הקושי עדיין קושי: והאמר רב חייא בר אשי אמר רב: הלכה כרבי יהודה, ורב חנן בר אמי אמר שמואל: הלכה כרבי שמעון. ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי, רב אמר: הלכה כרבי יהודה, ושמואל אמר: הלכה כרבי שמעון!

תירוצ: אלא אמר רבא: אני וארי שבחבורה תרגימנא, ומנו - רבי חייא בר אבין, הלכה כרבי שמעון - ולא מטעמיה.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

נסיון להסביר דבריו: מאי הלכה כרבי שמעון ולא מטעמיה? אילימא הלכה כרבי שמעון - דשרי, ולא מטעמיה - דאילו רבי שמעון סבר: מסי, ורב סבר: לא מסי.
קושי: וסבר רב לא מסי? והא מדקתני: בני מלכים סכין על גבי מכותיהן שמן וורד - מכלל דמסי!
הסבר אחר: הלכה כרבי שמעון - דשרי, ולא מטעמיה; דאילו רבי שמעון סבר: אף על גב דלא שכיח - שרי, ורב סבר: אי שכיח - אין, ואי לא שכיח - לא, ובאתרא דרב שכיח משחא דוורדא.

משנה. ואלו קשרים שחייבין עליהן: קשר הגמלין, וקשר הספנין. וכשם שהוא חייב על קישורן - כך הוא חייב על היתרן. רבי מאיר אומר: כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידיהו אין חייבין עליו.

שאלת בירור: מאי קשר הגמלין וקשר הספנין?

אילימא קטרא דקטרי בזממא, אלא: קיטרא דזממא גופיה, ודאיסטרידא גופה וקטרא דקטרי באיסטרידא - האי קשר שאינו של קיימא הוא!

רבי מאיר אומר כל קשר כו'. בעי רב אחדבוי אחוי דמר אחא: עניבה לרבי מאיר, מהו? טעמיה דרבי מאיר

משום דיכול להתירו באחת מידיהו הוא. או דילמא: טעמא דרבי מאיר משום דלא מיהדק, והא נמי - יכול להתירו; והא מיהדק? תיקו

משנה. יש לך קשרין שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספנין.

קושרת אשה מפתח חלוקה,

וחוטי סבכה,

ושל פסקיא,

ורצועות מנעל וסנדל,

ונודות יין ושמן,

וקדירה של בשר.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא.

קושי: הא גופא קשיא;

אמרת יש קשרין שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספנין חיובא הוא דליכא, הא איסורא איכא. והדר תני: קושרת אשה מפתח חלוקה - אפילו לכתחילה.

תירוץ: הכי קאמר: יש קשרין שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספנין, ומאי ניהו - קיטרא דקטרי בזממא, וקיטרא דקטרי באיסטרידא, חיובא הוא דליכא, הא איסורא איכא. ויש שמוותרין לכתחילה, ומאי ניהו - קושרת מפתחי חלוקה.

